

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Zuzana Bartková

Inovačné trendy na hodinách slovenského jazyka a literatúry

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov
2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Zuzana Bartková

Kontakt na autora: Základná škola Podhorany, Podhorany 109, 082 12 Prešov,
zuzanabartkova@azet.sk

Názov OPS/OSO: Inovačné trendy na hodinách slovenského jazyka a literatúry

Rok vytvorenia 2014

OPS/OSO: IX. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: Mgr. Jarmila Titková

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

inovatívna škola, inovatívna metóda, slovenský jazyk a literatúra

Anotácia

Práca je zameraná na dôležitosť používania inovatívnych metód na hodinách slovenského jazyka a literatúry. V tejto práci ponúkam ukážky vyučovacích jednotiek s využitím inovatívnych metód, ktorými u žiakov vyvoláme estetické zážitky, ktoré aktivizujú aj duševnú činnosť žiakov a takisto vyvolávajú u nich optimistické pocity.

Akreditované programy kontinuálneho vzdelávania

Názov akreditovaného vzdelávacieho programu KV

Číslo akreditovaného
vzdelávacieho programu KV

Rozvoj čitateľskej gramotnosti v primárnom vzdelávaní

108/2010-KV

OBSAH

ÚVOD	5
1 OPIS OPS.....	7
1.1 Špecifikácia cieľovej skupiny.....	7
1.2 Ciele OPS.....	7
1.3 Východisková situácia OPS.....	7
1.4 Vymedzenie kompetencií.....	7
2 INOVATÍVNA ŠKOLA.....	9
2.1 T-schéma.....	9
2.2 Didaktická hra.....	9
2.3 Cinquain.....	10
2.4 Akrostich.....	10
3 VYUČOVANIE S VYUŽITÍM INOVATÍVNYCH METÓD NA HODINÁCH SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY.....	11
3.1 Vyučovacia jednotka č. 1.....	11
3.2 Vyučovacia jednotka č. 2.....	17
3.3 Vyučovacia jednotka č. 3.....	22
3.4 Vyučovacia jednotka č. 4.....	27
3.5 Vyučovacia jednotka č. 5.....	30
4 ODPORÚČANIA PRE PEDAGOGICKÚ PRAX.....	35
ZÁVER.....	36
Zoznam príloh.....	37

ÚVOD

Prevaha poznatkovosti na úkor zážitkovosti je príznačná pre vyučovanie v tradičnej škole. V súčasnom vyučovaní slovenského jazyka a literatúry dominuje chápanie literatúry ako estetického fenoménu. Estetický rozmer spočíva v upozornení žiaka na to, že dielo môže interpretovať na základe vlastného pochopenia. Aby interpretačný proces v škole mal u žiakov želaný efekt, je potrebné, aby učiteľ používaním inováčných metód vytvoril zo žiaka aktívneho a moderného interpreta.

Táto OPS slúži ako inšpirácia pre učiteľov primárneho vzdelávania. Poskytuje námety vyučovacích hodín, ktoré môžu slúžiť ako inšpirácia pre začínajúcich alebo aj skúsených pedagógov, a teda poukázať zároveň na dôležitosť zaradenia inováčných metód do edukačného procesu.

OPS tvoria tri kapitoly, v prvej kapitole je opísaná OPS, východiská, ciele a kompetencie, v druhej kapitole sú charakterizované teoretické východiská - inovátna škola a inovátné metódy. V tretej je ponúknutých päť vyučovacích jednotiek s námetmi tvorivej práce s rôznymi druhmi literárnych textov od slovenských autorov Eleonóry Gašparovej, Milana Rúfusa, Vojtecha Zamarovského a Vladimíra Ferka. Predmetom blokoveho vyučovania boli tvorivé úlohy na hodinách slovenského jazyka a literatúry v 2. a 4. ročníku s využitím inovátnych metód.

Hlavným cieľom OPS je prezentovať aplikovanie inovátnych metód počas edukačného procesu slovenského jazyka a literatúry. Čiastkovým cieľom je vzbudiť u žiakov záujem tvorivo a netradične pracovať s textom.

1 OPIS OPS

Blokové vyučovanie, ktoré trvalo 2x45 minút, bolo realizované u žiakov primárneho vzdelávania s využitím inovatívnych metód, zrealizovala som ich v 2. a 4. ročníku základnej školy v Podhoranoch na hodinách slovenského jazyka a literatúry. Žiaci prostredníctvom aplikácie inovatívnych metód do edukačného procesu sú vedení k samostatnosti a aktivite. Pri frontálnom prejave sa u žiakov vytrácajú obavy a neschopnosť vyjadriť sa. Aplikáciou inovatívnych metód do vyučovacieho procesu sa zo žiakov stávajú odvážnejšie a sebavedomejšie osobnosti, ktoré sa vedia výstižne vyjadriť k danému problému alebo zadanej téme.

1.1 Špecifikácia cieľovej skupiny

Cieľová skupina osvedčenej pedagogickej skúsenosti:

- pedagógovia primárneho vzdelávania,
- kategória pedagogických zamestnancov: učiteľ,
- typ školy: základná škola,
- stupeň: ISCED 1,
- ročník: druhý, štvrtý
- vyučovací predmet: Slovenský jazyk a literatúra (SJL).

1.2 Ciele OPS

Hlavným cieľom osvedčenej pedagogickej skúsenosti je prezentovať aplikovanie inovatívnych metód na hodinách slovenského jazyka a literatúry.

Čiastkovým cieľom je vzbudiť u žiakov záujem tvorivo a netradične pracovať s textom.

1.3 Východisková situácia OPS

Východisková situácia tejto práce je v problémoch, ktoré sa vyskytujú u žiakov primárneho vzdelávania, a to:

- ťažkosti v súvislosti vyjadrovaní sa žiakov primárneho vzdelávania,
- problémy žiakov vyjadriť sa celými vetami so správnym slovosledom,
- málo skúsenosti s frontálnym vystupovaním,
- nechť žiakov k učeniu sa, preto je potrebné žiakom učivo priblížiť formou, prostredníctvom ktorej sa môžu aktívne zapojiť do vyučovacieho procesu a prostredníctvom svojej vlastnej činnosti osvojiť si nové schopnosti a zručnosti.

1.4 Vymedzenie kompetencií

Sociálne komunikačné kompetencie:

- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou primeranou primárnemu stupňu vzdelávania,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,

Kompetencie uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- je pripravený ďalej si rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov,

Kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- vie využívať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,

Kompetencia učiť sa učiť:

- má osvojené základy schopnosti sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov,

- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach,

Kompetencia riešiť problémy:

- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému.

2 INOVATÍVNA ŠKOLA

Pedagogický slovník definuje inováciu ako: "súhrnné označenie pre nové pedagogické koncepcie a praktické opatrenia zavádzané zvlášť v obsahu a organizácii vzdelávacieho procesu.

V súčasnosti sa čoraz častejšie stretávame s pojmom, ktorý je zároveň kľúčovým pojmom tejto osvedčenej pedagogickej skúsenosti. Ide o problematiku inovačných trendov vo vyučovaní, resp. o pojem inovácia. Základnou podmienkou je, aby škola, ktorá chce zo žiaka vytvoriť samostatného a sebavedomého jedinca, sa musí prispôbovať potrebám dnešnej doby.

Inovatívna škola by mala mať tieto základné rysy:

- a) škola je zameraná pedocentricky, to znamená, že výchova je zameraná na osobu dieťaťa a škola vykonáva výchovné činnosti v súlade s individualitou dieťaťa,
- b) je aktívna, považuje kreatívnu umeleckú činnosť a telesný rozvoj za samozrejmosť výchovného procesu,
- c) usiluje sa o komplexnú výchovu dieťaťa, okrem intelektuálnej zložky prikladá vysokú dôležitosť aj emočnému a sociálnemu rozvoju jednotlivca,
- d) je chápaná ako "spoločenstvo", formy a postupy výchovy a vzdelávania sú vytvárané žiakmi, učiteľmi a rodičmi,
- e) je chápaná podľa princípu "Par la vie - pour la vie", teda učenie "zo života pre život". Ide o zapájanie žiakov do sveta práce a rozširovanie edukatívneho prostredia nad rámec triedy.

Inovatívna škola plní tri funkcie:

- a) kompenzačná - školy, ktoré preferujú inovácie vo vzdelávaní, vznikajú, aby nahradili určité nedostatky.
- b) diverzifikačná - školy zaisťujú pluralitu vzdelávania.
- c) inovačná - z pedagogického hľadiska je najdôležitejšou funkciou; školy vytvárajú priestor, v ktorom sa realizuje experimentovanie a rôzne inovácie vzdelávania.

Inovatívna škola resp. jej pedagogický zamestnanci by nemali zabúdať na používanie inovatívnych metód na vyučovacích hodinách. Niektoré z inovatívnych vyučovacích metód využívané aj na vyučovacích hodinách ponúknutých v tejto práci sú opísané v nasledujúcich podkapitolách.

2.1 T -schéma

T-schéma je nástroj na porovnávanie dvoch stránok pojmu alebo deja. Slúži na zaznamenávanie reakcií na diskutované otázky (áno – nie, za – proti, súhlasím – nesúhlasím), alebo na otázky, pri ktorých sa porovnáva, hodnotí. V niektorých zdrojoch môžeme nájsť aj názov T-tabuľka.

2.2 Didaktická hra

Didaktická hra je jednou z inovatívnych metód, pri ktorej je žiak aktívny. Hra už sama o sebe rozvíja aktivitu, samostatnosť a tvorivosť. Hra je súčasťou života nielen detí, ale aj v rôznych modifikáciách aj dospelých.

Veľa pedagógov síce didaktické hry využíva, ale často bez patričného metodického začleňovania do vyučovacej hodiny, bez konkrétneho cieľa. Hra by nemala byť samoúčelná, preto vždy musí sledovať splnenie istého cieľa.

2.3 Cinquain

Metóda, prostredníctvom ktorej môžeme dosiahnuť syntézu vedomostí, reflektovať porozumenie danej témy a vytvoriť k nej svoj postoj, je cinquain (päťlístok). Pravidlá na zostavenie básne:

1. verš: jednoslovné pomenovanie témy - podstatné meno
2. verš: dvojslovný opis témy - dve prídavné mená
3. verš: trojslovné vyjadrenie činnosti - tri slovesá
4. verš: štvorslovné vyjadrenie emocionálneho vzťahu k téme
5. verš: jednoslovné synonymum témy

2.4 Akrostich

Akrostich je jednou z metód tvorivého písania. Táto metóda spočíva v tom, že žiaci si napíšu slovo veľkými písmenami pod seba a na každé písmeno slova vytvoria slovo, ktoré súvisí s daným slovom. Napr.

J - jeseň

A - a chuť (žiaci môžu použiť písmeno a ako spojku, ak ich nenapadne iné slovo)

B - brucho

L - lahodné

K - kilogram

O - ovocie

3 VYUČOVANIE S VYUŽITÍM INOVATÍVNYCH METÓD NA HODINÁCH SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

Vyučovacie bloky, ktorý trvali 2x45 minút som zrealizovala v základnej škole Podhorany pri Prešove. Základná škola Podhorany je plnoorganizovaná základná škola. Vyučovanie som realizovala v 2. a 4. ročníku.

Vyučovacie jednotky boli zamerané na prácu s textami slovenských autorov, na témy - druhy viet, vlastné podstatné mená, predložky s/so a z/zo, báj. Boli realizované v mesiaci apríl, máj. Výber vyučovacích metód bol zameraný na tému a cieľ vyučovacej hodiny. Z inovatívnych metód som využila metódy: T-schéma, akrostich, zhukovanie, didaktická hra, cinquain, brainstorming.

V priebehu jednotlivých vyučovacích jednotiek som žiakov priebežne po každej aktivite slovné ohodnotila, žiakov som povzbudzovala aj k hodnoteniu seba samých, po prípade k zhodnoteniu práce spolužiakov. Pri niektorých aktivitách sa zhodnotili skupiny medzi sebou navzájom. Žiakom som pripomenula, že pri práci v skupine si musia vzájomne pomáhať a spolupracovať spolu. Keďže sa často v praxi stretávam s tým, že pri súťažných úlohách sa žiaci vysmieávajú skupine, ktorá prehrala, žiakov upozorním na to, aby sa nevysmievali a skupina, ktorá vyhrá, zatlieska spolužiakom zo skupiny, ktorá prehrala.

3.1 Vyučovacia jednotka č. 1

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Ročník: druhý

Téma: Písanie a nácvik melódie oznamovacích, opytovacích, rozkazovacích viet. Nácvik rolového dialógu.

Ciele:

Kognitívny – rozlišovať vety oznamovacie, opytovacie a rozkazovacie po stránke obsahovej a zvukovej

Afektívny - rešpektovať názor spolužiakov

Psychomotorický - plniť úlohy podľa pokynov didaktickej hry

Metódy: rozhovor, vysvetľovanie, didaktická hra, brainstorming, T-schéma

Pomôcky: kartičky, klobúk, fotografia, knihy, text - Eleonóra Gašparová - Hádanka o zobáčiku

Metodický postup

Organizačná časť – opakovanie učiva z predchádzajúcej hodiny, kontrola domácej úlohy.

EVOKÁCIA

Hádanky - interpunkčné znamienka na konci viet

Chudý, tenký ako trieska,
Za vetami bičom plieska.
Čo je to? (výkričník)

Had sa krúti, had sa hadí,
Na loptičku pritom hľadí.
Čo je to? (otáznik)

Futbal rada hrá sa,
Za vetu vždy dogúľ'a sa.
Čo je to? (bodka)

Po uhádnutí hádaniek žiakmi, rozdelím žiakov na tri skupiny, každej poviem jedno zo slov, ktoré uhádli (bodka, výkričník a otáznik). Žiaci na tieto slová spracujú metódu akrostich, to znamená, že si slovo rozpíšu po písmenkách pod sebou a na každé písmeno vytvorí nové slovo, ktoré súvisí s hlavným slovom. Napr.:

- B - bodkovaný
- O - okrúhla
- D - dvojbodka
- K - koniec
- A - automaticky

Nasleduje vzorové čítanie - žiakom prečítam text – Hádanka o zobáčiku. Žiaci si po mojom čítaní text prečítajú sami (tiché čítanie). Po dočítaní nasleduje rozhovor:

Otázky:

- páčil sa vám príbeh? Prečo?
- čoho vám bolo ľúto?
- aké postavy vystupujú v príbehu? (ocko, mama, Petra)
- aké dve vtáčiky sa spomínajú v príbehu? (vrana a drozd)
- prečo sa tento príbeh sa volá hádanka o zobáčiku?
- správali sa deti ku vtáčikovi pekne?
- ako sa máme správať?

1. T – schéma

Je potrebné ochraňovať zvieratá?

To je téma, o ktorej sa so žiakmi teraz diskutuje.

áno	nie
<ul style="list-style-type: none">- sú súčasťou prírody- sú užitočné- chránia nás- druh, ktorému hrozí vyhynutie	<ul style="list-style-type: none">- ak nás ohrozujú- ak na nás zaútočia- ak sú choré

2. Skupinová diskusia

- žiaci podľa počtu odpovedí rozdelím do dvoch skupín
- každá skupina má svojho hovorcu, ktorý bude obhajovať názory svojej skupiny
- na záver skupiny vyjadria konečný postoj k téme

3. Žiakom ukážem na tabuli štyri vety. Úlohou žiakov je správne prečítať vety so správnou intonáciou . Keďže každá veta má iné rozlišovacie znamienko. Povedia, či melódia stúpa alebo klesá.

Sadni si! (klesá)

Prečo si to urobil? (klesá)

Napísal si si už úlohu? (stúpa)

Vstávam o siedmej hodine ráno. (klesá)

4. Vyhl'adajte v texte časť, kde deti vtáčika odháňajú a prečítaj. Ako nazývame tieto vety?

Prečítaj správne : Vyžeňme ju! – hlas klesá

(vysvetlenie čítania melódie – rozkazovacou vetou niečo rozkazujeme alebo prikazujeme, píšeme za ňou výkričník. Vyslovujeme ju rázne a hlas nám klesá).

5. Prečítajte vety, kde sa otec zaujímal o vtáčika. Ako nazývame tieto vety? Prečítaj správne :

Nebol náhodou oranžový? – hlas stúpa

A aký mal zobák? - hlas klesá

(vysvetlenie čítania melódie – ak opytovacia veta začína slovom: Kto? Čo? Aký? Prečo? Kedy? Kde? Ako? Koľko? - hlas klesá, v ostatných opytovacích vetách nám hlas stúpa)

6. Vyhl'adajte a prečítajte, čo sa Petra dozvedela od mamy. Ako nazývame tieto vety. Prečítaj správne:

Je to čierny drozd. - hlas klesá

(vysvetlenie čítania melódie – oznamovacou vetou niečo oznamujeme, píšeme za ňou bodku. Vyslovujeme ju pokojne a hlas nám klesá).

7. Oprav poprehadzované znamienka a správne prečítaj.

Vták vzlietol na strom! Kto mu to urobil . Deti sa pozerali na váčika! Nechaj ho na pokoji? Aký je to vtáčik. Prestaňte? Vyzerala tá vrana takto!

- žiaci si píšú vety do zošita

8. Rozkáž, opýtaj sa a povedz správne – kartičky. Úlohou žiakov je hovoriť, aké sú to vety a melódia viet.

- a) povedz im, že na výlete vo Vysokých Tatrách si si zlomil nohu
- b) povedz im, že zajtra k nim neprídem na návštevu
- c) prikáž mu, aby dojedol obed
- d) opýtaj sa jej , kedy príde domov
- e) opýtaj sa jej, či si už napísala domácu úlohu
- f) opýtaj sa jej, či má rada špenát
- g) rozkáž mu, aby sa pozdravil
- h) povedz im, že vlak už odchádza

9. Žiakom rozdám pripravený dialóg, prečítajú ho dvaja žiaci.

dialóg – rozhovor, hovor, obyčajne medzi dvoma osobami (opak monológ); forma jazykového prejavu, pri ktorom sa každá výpoveď adresuje priamo účastníkovi komunikácie a je obmedzovaná témou rozhovoru

Z: Dobrý dzeň.

P: Dobrý.

Z: Máce dajaké cukerky?

P: Áno máme, ale iba mentolové.

Z: Ne, tote nemám rád, to radšej nejakú čungu.

P: Prosím?

Z: No čungu!

P: Prepáč ja ti nerozumiem.

Z: Čungu! Joj, jak še to povie, no žuvačku.

P: Aha. Tak akú žuvačku by si chcel?

Z: Tú čo chutí jak zubná pasta.

P: Nech sa páči.

Z: Dík.

P: Prosím.

Z: Dovidzenia.

P: Dovidenia.

Úlohy pre žiakov, čo najviac otvorených otázok:

- Žiaci, o čom bol tento text?
- Počul už niekto v obchode takto rozprávať?
- Hovorí niekto z vás nárečím? A akým?
- Vyjadroval sa chlapec spisovne?
- Ktoré slová boli nárečové?
- Rozumeli ste všetkým slovám?
- Ktorým slovám nerozumieme, tak budeme spoločne rozmýšľať, čo to slovo znamená.
- Používal chlapec pri nakupovaní vždy vhodné slová? Ak si myslíte, že v texte sú nespisovné slová, nahradte ich spisovnými.

10. Rozdelenie žiakov do troch skupín vo dvojiciach predavač - zákazník. Prvý rad – úlohou bude nacvičiť dialóg v predajni obuv. Druhý rad si nacvičí dialóg v pekárni. Tretí rad v cukrárni.

Zopakujeme si ako začíname a končíme dialóg, upozorním žiakov, aby používali iba spisovné slová. Niekoľko dvojíc vyvolám a slovne vyhodnotím ich dialógy.

11. Správne zorad' slová, utvor vetu a doplň znamienko.

- a) píšem Rada perom atramentovým (.)
- b) sa okien Nenakláňajte z (!)
- c) dnes ihrisko na Prídeš (?)
- d) kúpania Zákaz (!)
- e) rada matematiku Máš (?)
- f) by som vysvedčenie dobré mať Chcela (.)

Reflexia

11. Didaktická hra - Vety

Precvičovanie melódie viet (opytovacích)

cieľ: rozoznávať melódie opytovacích viet (kedy melódia klesá a kedy stúpa)

Pravidlá didaktickej hry – na klesajúcu melódiu si čupnú

- na stúpajúcu sa postavia

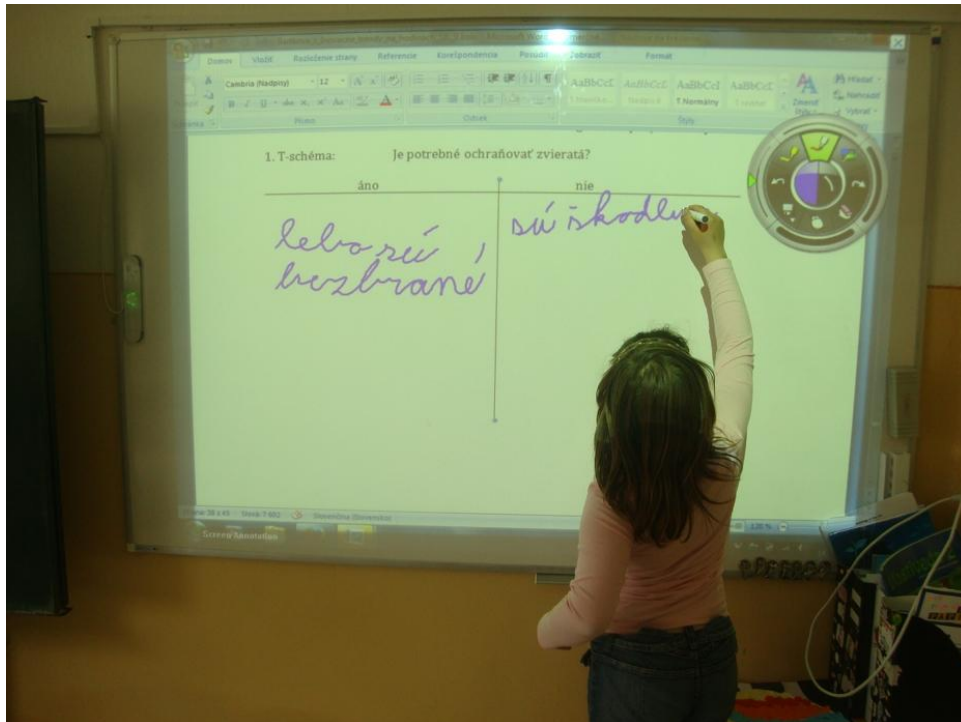
Kolko je hodín? Idete zajtra do divadla? Prečo si sa to nenaučil? Máš rada zvieratká?

So žiakmi si zopakujeme:

- vetu píšeme s veľkým začiatočným písmenom;
- slová vo vete píšeme oddelene;
- na konci vety píšeme ".", "?", "!";
- veta sa skladá zo slov, slová zo slabík, slabiky z hlások.

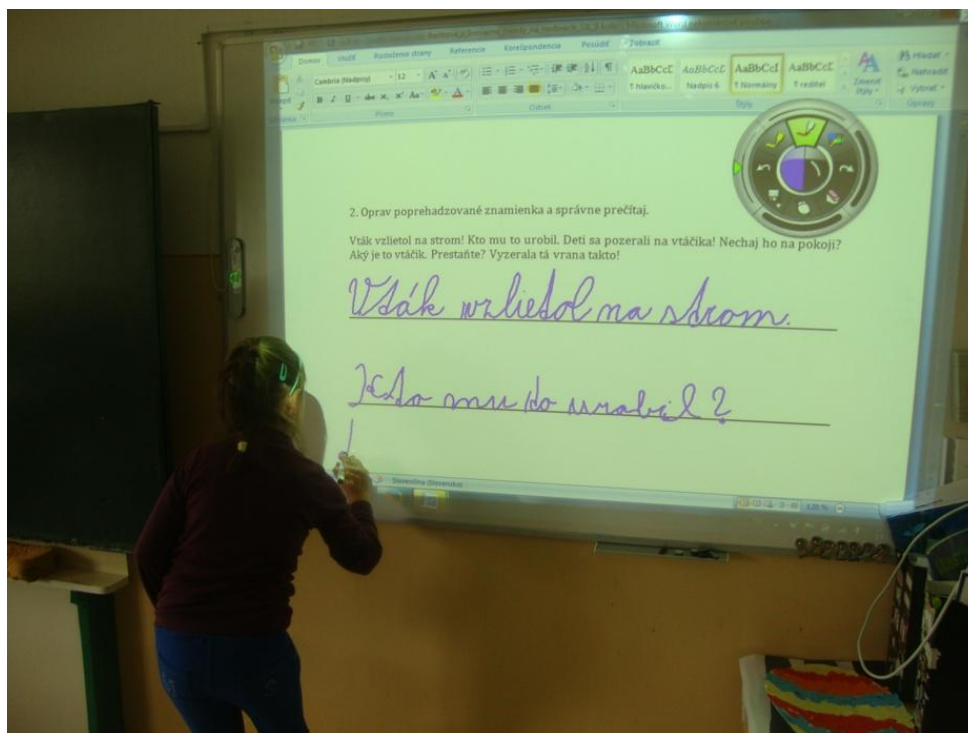
Analýza č. 1:

Úvod vyučovacej jednotky žiakov zaujal, resp. hádanky na interpunkčné znamienka. Po prečítaní textu Hádanka o zobáčku a kladení otázok, žiaci mali možnosť prezentovať sa pri inovatívnej vyučovacej metóde T-schéma, kedy sa v triede vytvorili dve skupiny a vedúci skupiny opísal jednu zo strán T-schémy. Po tejto metóde som so žiakmi zopakovala všetky druhy viet, rozprávali sme o melódii danej vety a znamienku na konci tejto vety. Niektoré aktivity odporúčam so žiakmi urobiť v triede na koberci (ak je to možné). Žiaci sú uvoľnenejší a aktívnejšie sa zapájajú do aktivít. Nasledovalo pár úloh na správne dopĺňanie interpunkčných znamienok do viet a správny slovosled. Žiaci tieto úlohy zvládli bez väčších problémov, ak je to možné odporúčam úlohy so žiakmi robiť na interaktívnej tabuli, je to pre nich zaujímavejšie, ako klasické písanie kriedou na tabuľu. Po úlohách žiaci prečítali dialóg, ktorý dostali za úlohu aj zdramatizovať, vznikli tri skupiny, každá si mala vytvoriť dramatizáciu v inom obchode. Cieľom tejto úlohy bolo, aby si žiaci uvedomili, že rozprávať nárečím sa v obchode nepatrí a zároveň si zopakovať pravidlá slušného správania (pozdrav, prosba a p.). Žiaci majú úlohy tohto typu radi, pretože najmä tí odvážnejší, sa majú možnosť prezentovať pred triedou. Po dramatizácii sme si so žiakmi zahrali didaktickú hru s cieľom upevniť naučené poznatky na zadanú tému.

Obrázok 1 T-schéma

Prameň: autor

Obrázok 2 Úloha

Prameň: autor

3.2 Vyučovacia jednotka č. 2

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Ročník: štvrtý

Téma: Slovné druhy

Ciel':

kognitívny - určiť vetu a jej druhy, zopakovať slovné druhy
afektívny - uvedomovať si význam dobrých vzťahov v rodine
psychomotorický - uvoľniť svoje telo pri čítaní

Metódy: rozhovor, metóda práce s textom, brainstorming, cinquain

Pomôcky: knižná publikácia: Nové modlitbičky, Modlitbičky, CD, klobúk, srdiečka, papieriky, fotografia

Metodický postup

Organizačná časť – opakovanie učiva z predchádzajúcej hodiny, kontrola domácej úlohy,

Evokácia

Aktivita - Srdiečko

Pravidlá: každému žiakovi dám jedno srdiečko, na ktoré napíše, za koho by sa pomodlil a prečo?

- každý žiak hodí lístoček do klobúka

- žiaci sedia alebo ležia na koberci, majú zatvorené oči a počúvajú, čo napísali na srdiečka.

Obrázok 3 Modlitba za starkú

Prameň: vlastný návrh

Motivačné čítanie básne:

Pustím žiakom CD s jemnou melódiou a pútavo prednesiem Modlitbu pre starkú od Milana Rúfusa. Žiaci môžu pri čítaní básne relaxovať, súčasťou motivačného čítania je tvorivé čítanie: v prestávkach pri čítaní žiaci dotvárajú príbeh na moje otázky.

1. fáza tvorivého čítania

Matička Božia,
Ty deťom dvakrát milá!
Počúvaj, čo Ti teraz rozpoviem.

Otázka: Porozmýšľajte, čo asi rozpovedalo dievča Matičke Božej?

Reakcie žiakov: Žiaci vymýšľajú a odpovedajú.

2. fáza tvorivého čítania

Nechaj nám starkú.
Aby mi dlho žila.
Starká má pre mňa času, koľko chcem.

Otázka: Porozmýšľajte, prečo prosila práve za starkú?

Reakcie žiakov: Žiaci vymýšľajú a odpovedajú.

3. fáza tvorivého čítania

Starká je vlúdna.
Má Boží pokoj v duši.
Starká sa o nás s nikým nedelí.
Má času ľúbiť nás.
A nič ju nevyruší.
Pri nej má týždeň sedem nedelí.

Otázka: Porozmýšľajte, aká starká je?

Reakcie žiakov: Žiaci vymýšľajú a odpovedajú.

4. fáza tvorivého čítania

Matička Božia,
Ty, ktorú nepoznáme,
no vieme o Tebe,
ozvi sa na môj hlas.

Otázka: Ako je opísaná Matička Božia?

Reakcie žiakov: Žiaci vymýšľajú a odpovedajú.

5. fáza tvorivého čítania

Nechaj nám starkú.
My spolu niečo máme.
To nikto viac už nemá
okrem nás.

Otázka: Porozmýšľaj, čo majú starká a rozprávač (vnučka) spoločné?

Reakcie žiakov: Žiaci vymýšľajú a odpovedajú.

Otázky na porozumenie textu a vyjadrenie dojmov z prečítaného textu:

- Páčila sa vám báseň?
- Povedzte, čo vás najviac zaujalo?
- Zamyslite sa, kto sa mohol za starkú modliť?
- Aký bol ich vzťah?
- Aký máte vzťah k starým rodičom?

Nácvik čítania básne:

Po motivačnom prečítaní básne učiteľom, žiaci čítajú báseň spolu. Druhý krát čítajú po radoch, pričom každý rad číta jednu strofu.

Žiakov sa opýtam otázky, ktoré sú zamerané na vedomosti z teórie literatúry:

- Čo je verš?
- Čo je strofa? Koľko má báseň strof?
- Koľko veršov je v jednej strofe?
- Prečítaj mi z básne tretí verš, a p.

Interpretácia básne:

1. Vysvetli slovné spojenie:
Pri nej má týždeň sedem nedelí.
My spolu niečo máme.
2. Aká je hlavná myšlienka tejto básne?
3. Aká je starká? Ktoré slová a slovné spojenia charakterizuje jej vlastnosti?
4. Vyberte tú časť básne, ktorá sa vám najviac páčila.

Žiakom poviem, aby našli prirovnanie, zdobneniny, rým, vlastné podstatné mená v básni.

Úloha 1

V texte podčiarkni slovesá. Vyber si jedno sloveso a napíš ho vo všetkých osobách jednotného a množného čísla.

Úloha 2

Slovesá išli na výlet a nedokázali sa vrátiť späť do svojej vety. Vráť ich na správne miesto a napíš.

Ľúbit' sa na môj hlas. A nič ju **má**. Počúvaj, čo Ti teraz **žila**. Pri nej **nevyruší** týždeň sedem nedelí. Má času **ozvi sa** nás. Aby mi dlho **rozpoviem**.

Úloha 3

Žiaci majú k dispozícii knižky Modlitbičky.

Posadajú si na koberec. Ich úlohou je nájsť báseň, ktorá ich zaujala a prečítať ju.

Rozhovor o vzťahoch: deti a rodičia, deti a starí rodičia

Komunikačná zručnosť písania:

Prečo mám rád/rada spolužiaka?

Na papierikoch sú napísané mená všetkých žiakov. Papieriky nechám kolovať po triede. Každý žiak si napíše na papier s meno spolužiaka, prečo ho má rád. Po dopísaní, posunie papier ďalšiemu spolužiakovi. Na konci aktivity, si každý žiak nájde svoj papierik a prečíta si ho.

Nácvik estetického čítania básne:

Žiaci čítajú samostatne, po jednom – po strofách, pričom dodržiavajú suprasegmentálne javy. Spolu so žiakmi si vyskúšame čítanie po veršoch.

Reflexia

Cinquain na slovo modlitba. Žiaci dopisujú podľa mojich pokynov k slovu modlitba do druhého riadku dve prídavné mená, do tretieho riadku tri slovesá, do štvrtého riadku vetu zo štyroch slov a do piateho synonymum k slovu modlitba.

modlitba

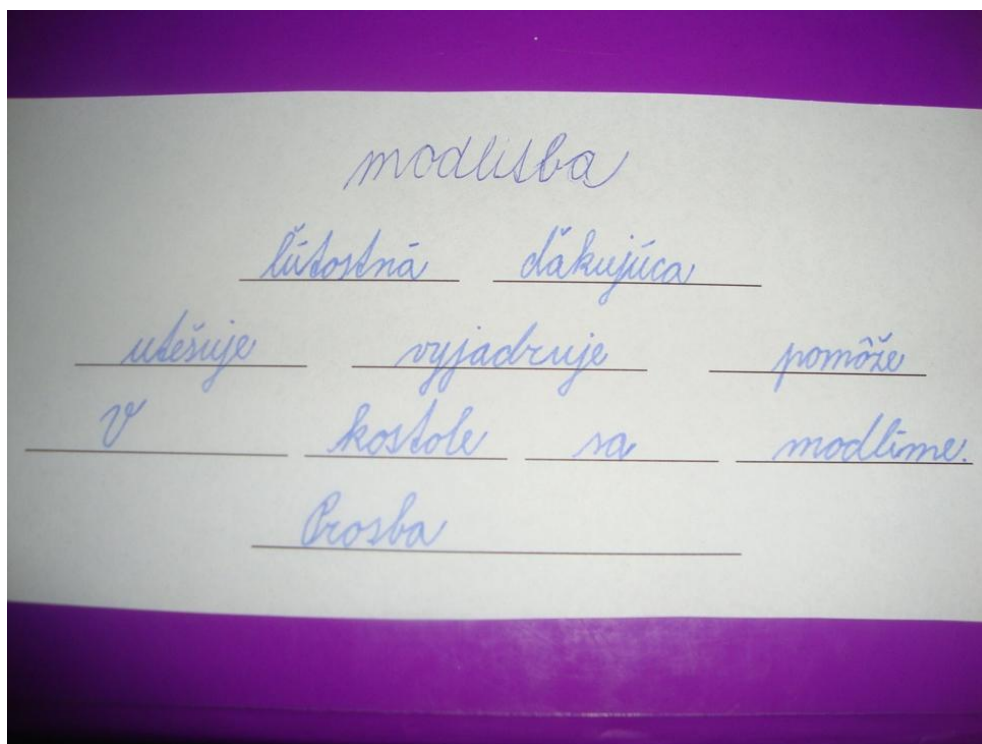
Tvorivé písanie – žiaci dopisujú slová do rámečkov. Slová nesmú byť tie isté, ale nové.

Matička <input type="text"/>	<input type="text"/> je vlúdna
Ty <input type="text"/> dvakrát milá!	Má <input type="text"/> v duši.
Počúvaj, čo Ti teraz <input type="text"/>	<input type="text"/> sa o nás nedelí
Nechaj nám <input type="text"/>	má času <input type="text"/>
aby <input type="text"/>	a nič ju <input type="text"/>
<input type="text"/> pre mňa, času koľko chcem.	Pri nej má týždeň <input type="text"/>

Žiaci prezentujú.

Analýza č. 2:

Žiakov hneď na úvod hodiny zaujala aktivita Srdiečko, žiaci sa nevedeli rozhodnúť koho napíšu na srdiečko a pýtali si srdiečok viac, preto odporúčam dať žiakom toľko srdiečok, koľko budú chcieť, z časového hľadiska však max. tri, aby aktivita netrvala veľmi dlho. Po tejto aktivite nasledovalo tvorivé čítanie básne od Milana Rúfusa, žiaci pozitívne reagovali na báseň a niektorými odpoveďami na otázky v jednotlivých fázach tvorivého čítania ma prekvapili, ako sa vedeli vcítiť do textu a pohotovo reagovať na otázky. Úlohy na precvičenie robili žiaci na interaktívnej tabuli. Pri aktivite Prečo mám rád spolužiaka, mali žiaci menšie problémy s vyjadrením sa, najmä chlapci u dievčat a opačne. Pri čítaní si svojho papierika sa žiaci usmievali, keď si čítali prečo ich majú spolužiaci radi. Túto aktivitu určite odporúčam so žiakmi urobiť, lebo sú po nej žiaci povzbudení a dozvedia sa o svojich kladných vlastnostiach, o ktorých ani nevedeli.

Obrázok 4 Cinquain

Prameň: autor

3.3 Vyučovacia jednotka č. 3

Ročník: štvrtý

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Téma: Predložky s/so, z/zo.

Cieľ:

kognitívny - poznať výslovnosť a písanie predložiek s/so, z/zo

afektívny - budovať kladný vzťah k rodnej zemi

psychomotorický - dramatizovať príbeh

Metódy: rozhovor, brainstorming, zhlukovanie, T-schéma, didaktická hra

Pomôcky: peňaženka, fotografia, knihy

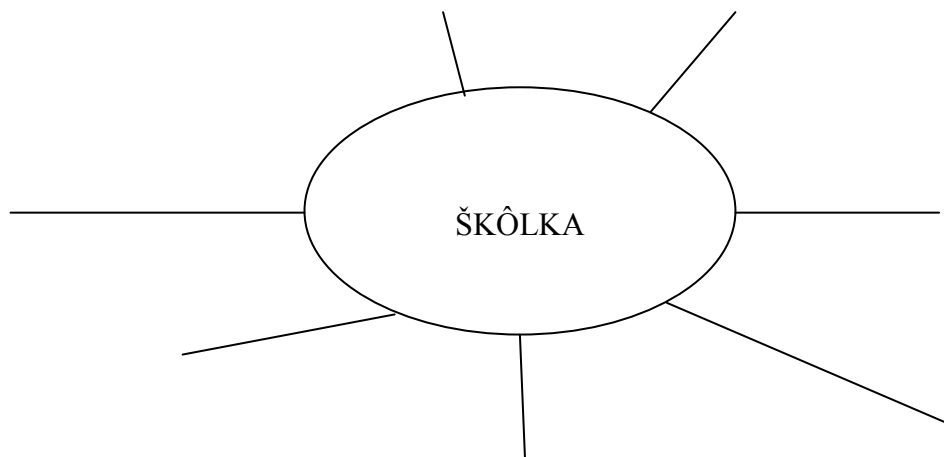
Metodický postup

Organizačná časť – opakovanie učiva z predchádzajúcej hodiny, kontrola domácej úlohy.

Evokácia

Zhlukovanie

Žiakom povieme, aby si zatvorili oči a predstavili si, že sú škôlke. Čo všetko ich napadne, neskôr zapisujú to do zhluku.

Uvedomenie si významu

Motivačné čítanie učiteľa - Bosé nôžky - Eleonóra Gašparová

Úryvok - Prázdninové slnko

Otázky pre žiakov:

S čím prišiel Mirko do škôlky? (s taškou – oranžovou)

Prečo Mirko zabudol na tašku? (vystrihoval si koníka)

Kde sa taška stratila? (Petra ju vyhodila von oknom)

Prečo? (taška do škôlky nepatri)

1. Aké predložky ste v texte našli?

(s, so, z, zo, do, na, , v)

2. Nájdite slovné spojenia, v ktorých nastalo spodobovanie

- so škôlkarmi, z pliec, z triedy, z koberca

3. Nájdite slovné spojenia, v ktorých nenastalo spodobovanie

- s oranžovou, s tou, z okna, zo záhrady

4. Zelenou podčiarknite slovné spojenia s predložkou s, so, ktorá sa vyslovuje ako z,zo, a červenou z, zo, ktoré sa vyslovuje ako s, so.

5. Na tabuli sú napísané podstatné mená - žiaci k nim majú priradiť predložky s/so, z/zo

(zo) stromu (so) sestrou (s) klobúkom (z) očí (s) lampou
(s) piesňou (z) tašky (zo) školy (s) bratom (so) stolom
(z) pera (so) zlatom (so) skriňou (s) perom (z) kuchyne

6. T-schéma: Z čoho mám najväčší strach a z čoho najväčšiu radosť.

z čoho mám najväčšiu radosť	z čoho mám najväčší strach

Nasleduje diskusia s porovnaním oboch strán T-schémy.

7. Predložkový príbeh

Skúste vymyslieť príbeh podľa obrázkov. Použi slovesá v zátvorkách a správnu predložku.

Kto? Čo? (rozbil)

Koho? Čo? (uteká) do, za, bez, u, od, okrem, z(zo)

Komu? Čomu? (patrí) k (ku), proti, voči

Koho? Čo? (bije) cez, nad, za, po, pred, pre, medzi, pod, v, o

Kom? Čom? (hovorí) v,o,pri,na,po

Kým? Čím? (odchádza) za, s (so), medzi, pod, pred, nad

Príklad:

Myš rozbila pohár. Uteká z kuchyne. Pohár patrí k obedovej súprave. Gazdiná ju bije pod kobercom s varechou. Hovorí o rozbitom pohári. Myš odchádza so stiahnutým chvostom.

8. Vysvetlite, čo tým myslíme, keď obrazne povieme:

- Čo si spadol z višne? (rozpráva hlúposti)
- Reve, akoby ho z kože drali. (kričí)
- Odišiel s dlhým nosom. (odišiel na prázdno)
- Od radosti išiel vyskočiť z kože. (veľmi sa radoval)
- Zíde z očí, zíde z mysle. (ak nevidíme niekoho dlhšie, tak na neho zabudneme)
- Čo z peknej misy, keď je prázdna? (hlúposť)
- Ako sa do hory volá, tak sa z hory ozýva (ako sa my k niekomu správame, tak sa nám to vráti rovnako)

Reflexia

9. Predved'te, ako by ste viedli rozhovor na polícii. Dramatizácia - stratená peňaženka. Najprv si môžu vyskúšať príbeh znázorniť bez slov.

A: Dobrý deň! Prepáčte, pani, chceme sa Vás niečo spýtať. Nestratili ste niečo?

B: Ale áno. Práve hľadám peňaženku.

A: Kde ste ju stratili?

B: Ja neviem, ale v obchode som ju ešte mala.

A: Akej farby bola?

B: Hnedej.

A: My sme ju našli. Je to ona?

B: Áno, chlapci. Ďakujem vám. Ďakujem.

A: Nech sa páči Dovidenia!

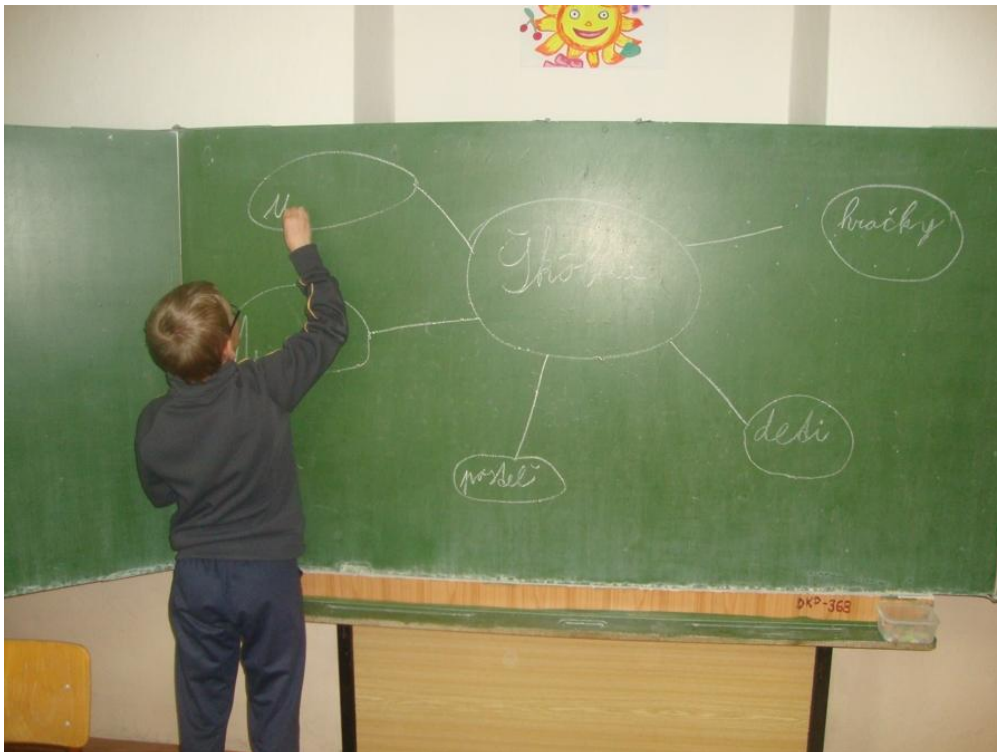
Vyvolám dvojice žiakov - jeden bude predstavovať policajta a druhý bude mať peňaženku. Dám im pár minút na to, aby si pripravili krátku dramatizáciu dialógu o stratenej peňaženke.

Mimočítanková literatúra

11. Porozprávam žiakom zaujímavosti o Eleonóre Gašparovej. Žiakom ukážem fotografiu a knihu E. Gašparovej.

Analýza č. 3

Žiaci sa na úvod vrátili do predškolských čias, predstavovali si, čo sa im spája so slovom škôlka, následne slová zapisovali do zhluku. Nasledovalo čítanie textu a úlohy s ním spojené. Žiakom sa text páčil, pretože im je blízky, preto odporúčam využívať texty od E. Gašparovej. Pri aktivite T-schéma žiaci vyjadrovali, z čoho majú najväčší strach a z čoho najväčšiu radosť. Každý žiak mohol napísať svoje názor iba na jednu stranu T-schémy. Aj keď sa táto metóda častejšie využíva pri porovnávaní dvoch stránok stanovenej témy, osvedčila sa mi aj v takejto podobe. Predložkový príbeh žiakov zaujal obrázkami, ale neboli veľmi kreatívny a tvorili jednoduché vety. Preto odporúčam, aby žiaci túto aktivitu vypracovávali v dvojiciach. Nasledovalo vysvetľovanie porekadiel, žiaci nie všetkým rozumeli, počas tejto aktivity boli všetci žiaci sústredení, pretože každý chcel uhádnuť, čo znamená porekadlo alebo slovné spojenie. Na záver bolo úlohou žiakov zdramatizovať dialóg, najprv som im povedala, aby to skúsili bez slov, bolo to pre nich ťažšie - vyjadriť sa bez slov, sem tam sa im podarilo povedať aj nejaké slovo počas pantomímy. Dialóg zdramatizovali rýchlejšie. Na konci aktivity sa dvojice mali vzájomne zhodnotiť, komu sa podarilo dialóg najreálnejšie zdramatizovať.

Obrázok 5 Zhlukovanie

Prameň: autor

Obrázok 6 T-schéma

Prameň: autor

3.4 Vyučovacia jednotka č. 4

Ročník: štvrtý

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Téma: Vlastné podstatné mená

Cieľ:

kognitívny - poznať a vyhládať vlastné podstatné mená v texte

afektívny – prijímať názor spolužiakov

psychomotorický - pohybovať sa podľa pokynov hry

Metódy: rozhovor, metóda počúvania, didaktická hra, akrostich

Formy: skupinová práca, frontálna

Pomôcky: obálky, písmenká, papiere A4, slová, knihy

Metodický postup:

Organizačná časť – opakovanie učiva z predchádzajúcej hodiny, kontrola domácej úlohy.

Evokácia

Didaktická hra (skupinová práca) - Slovensko

Cieľ: poskladať vlastné podstatné mená z písmen

- žiakov rozdelím na skupiny
- každá skupina dostane obálku, v ktorej sú rozstrihané písmenka - mien, miest, riek
- ktorá skupina poskladá najskôr správne názvy mien, miest a riek, vyhráva

Uvedomenie si významu

Rozhovor so žiakmi na tému: Kde píšeme veľké začiatkové písmená?

- na začiatku viet,
- na začiatku vlastných mien osôb, zvierat, štátov, miest a obcí, ulíc, riek, potokov.

1. Povedzte vlastné mená osôb vo vašej rodine a vlastné mená zvierat z vášho okolia.

2. Pozorne prečítajte!

Žiak prečíta vetu a potom z textu vypíše do dvoch stĺpcov vlastné a všeobecné podstatné mená.

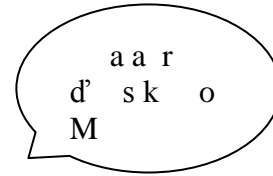
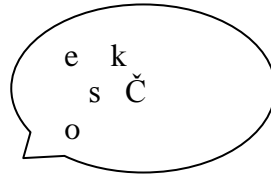
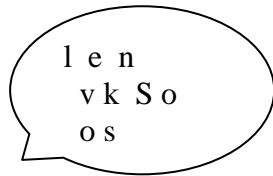
Čo myslíte, **priatel**a, môže byť **človek** v tej istej chvíli v **Bystrici** i v **Bratislave**? Veruže môže! Stane sa to aj nám, keď sa **rýchlovýťahom** v **pilieri** lanového **mosta** v **Bratislave** vyvezieme do kruhovej **kaviarne Bystrica**. Stiaľ sa môžeme do sýtosti vynadávať na hlavné **mesto Slovenskej republiky**, na jeho šíre rovinaté **okolie** a striebřistý **Dunaj** i na zelenú **hradbu Malých Karpát**. A ak by sa nám neťažilo a vybehli by sme na **vrch Kamzík** rovno do televíznej **veže, výťahom** by sme sa dostali do kruhovej **kaviarne Snežienka**.

(text Naše hlavné mesto – Vladimír Ferko)

3. Akrostich. K veľkým začiatkovým písmenám zo slova Slovensko dopíšete vlastné mená slovenských miest a riek, ktoré poznáte.

S -
L -
O -
V -
E -
N -
S -
K -
O -

4. Pospájaj písmená v bublinkách a napíš názvy štátov.

5. Názvy krajín. Ako sa volá krajina:

pod Tatrami - Slovensko
vychádzajúceho slnka - Japonsko
tulipánov a veterných mlynov - Holandsko
galského kohúta - Francúzsko
javorového listu - Kanada
tisícich jazier - Fínsko
býčích zápasov - Španielsko
protinožcov/kengúr - Austrália

6. K týmto slovám, ktoré ich môžu mať, doplň vlastné podstatné meno.

pohár.....	mesto
sestra	pohorie
cukrár	rieka
dedina	pes
ulica	skriňa

7. Rozdeľ vlastné podstatné mená do skupín, resp. správnych riadkov.

Anna, Prešov, Ipel', Dunčo, Peter, Marián, Zvolen, Chorvátsko, Šrobárova, Poprad, Líza, Mierová, Poľsko, Váh, Pejko, Rázusová, Torysa.

názvy štátov _____

názvy miest a obcí _____

názvy riek a potokov _____

názvy ulíc _____

mená osôb _____

mená zvierat _____

8. Doplňte začiatkové písmená

Na ___lovensku je veľa krásnych miest. ___ratislava, ___ošice, ___ilina, ___rešov,
patria medzi najväčšie mestá na ___lovensku. Môžeme byť hrdí na to, že máme
___ysoké ___atry. Cez ___lovensko preteká veľa riek. ___áh tečie cez ___iptovský
___ikuláš. Po ceste príberá vodu rieky ___rava.

9. Pozvánka

Učiteľ rozdelí žiakov do troch skupín. Každá skupina dostane papier A4 na ktorom je zobrazená loď, lietadlo a vlak. Úlohou je vymyslieť pozvánku a napísať ju na plagát. Prvá skupina – pozvánka na úžasnú plavbu loďou. Druhá skupina – pozvánka na nezabudnuteľný let. Tretia skupina – pozvánka na cestu vlakom okolo sveta.

Zopakovanie písania pozvánok. Kto je organizátorom, čo, kde, koho pozýva, čo ponúka, program výletu, predpokladaný príchod.

Prečítanie pozvánky. Zdôvodnenie písania vlastných podstatných mien. Žiakov po tejto aktivite pochválím.

REFLEXIA

10. Didaktická hra

Slová hýbte sa!

Cieľ: vytvoriť vety s vlastnými podstatnými menami a so správnym slovosledom
Pravidlá didaktickej hry: žiaci si z klobúku vytiahnú lístky so slovami. Žiaci s lístkami sa prechádzajú po triede. Na pokyn: "Slová na miesta!" žiaci sa snažia vytvoriť vetu zo slov, ktoré držia v ruke. Dám im čas, aby si žiaci navzájom slová prečítali.

Analýza č. 4

Úvod hodiny som začala so žiakmi didaktickou hrou. Žiaci radšej pracujú v dvojiciach alebo skupinách, preto žiaci pracovali v skupine a skladali z písmen vlastné podstatné mená, pri tejto hre si uvedomili, že vlastné podstatné mená majú na začiatku veľké písmeno, čo im aj uľahčilo prácu. Nasledovalo pár úloh na precvičenie a uvedomenie si rozdielu medzi všeobecnými podstatnými menami, žiadne výrazné problémy pri riešení týchto úloh nevznikli. Akurát mali problém uhádnuť niektoré názvy krajín, podľa toho ako sa krajine hovorí. Písania pozvánky sa žiaci zhostili veľmi rýchlo, zaujalo ich, že dostali papiere s vytlačeným dopravným prostriedkom, obrázky dokreslili a písanie pozvánok im netrvalo dlho. Na záver si žiaci zahrali didaktickú hru Slová, hýbte sa!

3.5 Vyučovacia jednotka č. 5

Ročník: štvrtý

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Téma: Báj v detskej literatúre a v didaktickej komunikácii

Cieľ:

kognitívny cieľ - poznať pojem báj; rozprávať o prečítanom texte
afektívny - budovať u žiakov vzťah k bájam

Otázky na porozumenie textu a vyjadrenie dojmov z prečítanej bájky:

- a) Páčila sa vám báj?
.....
- b) Ako sa volal grécky hrdina?
.....
- c) Čo spravila jeho matka, keď bol ešte malý?
.....
- d) Čo bolo na ňom zaujímavé?
.....
- e) V čom bol výnimočný od iných?
.....
- f) Rozumeli ste slovu šarvátka?
.....

JAZYKOLAMY – rozviazanie jazýčkov

Nemá Peter ani meter, meria meter ten náš Peter?

Železo, železo, oželezilo si sa?

Koleso, koleso, okolesilo si sa?

Priemerný premiér prišiel na priemernú premiéru priemerného filmu o priemernom priemysle.

Keď nenaolejujeme linoleum, tak naolejujeme lampu. Keď nenaolejujeme lampu, tak naolejujeme linoleum.

Interpretačné a estetickovýchovné činnosti

Nácvik čítania:

1. Žiaci prečítajú text - štafetové čítanie

Otázky z literatúry

2. Úlohy pre žiakov: vysvetlite, o čom sa hovorí v poslednej vete?
3. Skús popremýšľať, čo je tvojou slabou stránkou?

4. Ako sa nazýva taký príbeh, o ktorom sme dnes čítali?

5. Ako by ste výstižne zmenili názov tejto báje?

6. Opýtam sa žiakov, čo sa im v báji najviac páčilo – nepáčilo, zapíšeme do dvoch stĺpcov a porovnáme.

7. Hra so slovami

V osemsmerovke hľadaj mená postáv z gréckych báji.

Achilles	Narcis
Ariadna	Odyseus
Herkules	Oidipus
Ikaros	Prometeus
Medea	Xantipa
Medúza	Xena
Midas	

A	P	I	T	N	A	X	E	N	A	A	E	L
H	E	R	K	U	L	E	S	O	Z	J	U	K
A	M	E	D	E	A	O	A	Ú	N	O	R	A
N	P	A	S	U	P	I	D	I	O	L	Ó	N
D	I	M	T	O	R	E	I	Y	H	E	P	A
A	F	Y	S	N	M	T	M	O	S	K	A	R
I	P	R	O	M	E	T	E	U	S	E	L	C
R	A	B	P	I	A	K	L	E	N	C	U	I
A	CH	I	L	L	E	S	I	K	A	R	O	S

8. Slovesá išli na výlet a nedokázali sa vrátiť späť do svojej vety. Vráť ich na správne miesto a napíš.

Kuchár **stavia** obed. Žiak **krmí** úlohu. Kôň **mal'uje** voz. Murár **t'ahá** dom. Kristína **varí** obrázok. Matej **píše** škrečka.

Kuchár varí obed. Žiak píše úlohu. Kôň t'ahá voz. Murár stavia dom. Kristína mal'uje obrázok. Matej krmí škrečka.

9. Zakrúžkuj vlastnosti gréckych bojovníkov.

udatný	plakal	krásny	žehlil	hrdina	t'arbavý
smelý	chlapec	zbabelý	lenivý	hrdinský	muž

ujo smial sa bojoval upratoval nebojácny

2. Červenou vyfarbi všetky podstatné mená
3. Zelenou všetky prídavné mená
4. Modrou všetky slovesá

13. Tvorivé písanie - Keby som bol gréckym bojovníkom

Úloha pre žiakov (práca v dvojiciach): Žiakom povieme, aby si predstavili, že sú gréckym bojovníkom –bojovníčkou. Napíšu krátky príbeh o tom, keby boli gréckymi bojovníkmi.

14. Žiaci si nakreslia slávneho gréckeho hrdinu Achilla

15. Úloha pre žiakov. Príklad: Je to jeho Achillova päta - Každý má nejakú slabinu.

A počuli ste niekedy 1. *Nad hlavou mu visí Damoklov meč* alebo 2. *Je to Pyrrhovo víťazstvo*. Opýtam sa žiakov, či vedia čo to znamená?

1. Neustále mu hrozí nebezpečenstvo.
2. Keď je obeť väčšia ako víťazstvo.

REFLEXIA

16. Žiaci tvoria CINQUAIN na slovo Achilles. Pracujú podľa nasledujúcich pokynov:

1. jedno slovo – podstatné meno: Achilles	Achilles
2. dve slová – prídavné mená,	slávny zraniteľný
3. tri slová – slovesá,	bojoval ochraňoval pomáhal
4. štyri slová – veta, ktorá sa skladá zo 4 slov,	Bol hrdinom gréckych báji
5. jednoslovné synonymum.	Bojovník

Analýza č. 5

Tému sa žiaci dozvedeli po vylúštení tajničky. Väčšina žiakov nevedela, čo znamená slovo Achilles. Táto téma gréckych bojovníkov zaujala najmä chlapcov. Báj som im prečítala, po dočítaní žiaci odpovedali na otázky, aby som mala spätnú väzbu, či textu rozumeli. Žiaci si rozcvičili jazyky pri jazykolamoch, odporúčam túto aktivitu, pretože žiaci sa pritom odreagujú, zasmejú a zároveň precvičia artikuláciu. Po jazykolamoch čítali text žiaci a odpovedali na otázky, kedy sa zamýšľali nad svojim slabými stránkami. Pri hľadaní slov v osemsmerovke sa žiaci zabavili, majú radi úlohy tohto typu. Odporúčam však zo zvyšných písmen v osemsmerovke vytvoriť nejaké príslovie alebo porekadlo k téme. Žiaci pokračovali s úlohami na opakovanie slovných druhov - sloviess. Ďalšou úlohou žiakov bolo predstaviť si, že sú grécki bojovníci a podľa ich predstavy vymyslieť a napísať krátky príbeh na zadanú tému. Žiakom sa podarilo napísať zaujímavé texty, aj preto, že pracovali v dvojiciach. K príbehu dokreslili aj obrázok Achilla. Na záver sme spolu so žiakmi vytvorili cinquain k slovu Achilles.

Obrázok 7 Osemsmerovka

Prameň: autor

4 ODPORÚČANIA PRE PEDAGOGICKÚ PRAX

Inovatívne metódy uvedené v tejto osvedčenej pedagogickej skúsenosti, ktoré som využila na ponúkaných vyučovacích jednotkách sa mi osvedčili v praxi, preto ich odporúčam využívať na hodinách slovenského jazyka a literatúry.

Dôvody, prečo ich odporúčam aplikovať vo vyučovacom procese sú nasledovné:

- inovatívne metódy aktivizujú žiakov,
- zo žiakov sa stavajú pozornejší poslucháči,
- žiaci získavajú skúsenosti z prezentačnej činnosti,
- žiaci sú aktívnejší a samostatnejší,
- žiaci sa učia sebareflexii a hodnoteniu spolužiakov,
- vlastnou aktivitou si osvojujú a získavajú nové zručnosti a vedomosti.

Konkrétnejšie odporúčania sú spomenuté v reflexiách pri každej vyučovacej jednotke. Na ponúknutých vyučovaniach odporúčam pracovať s textami slovenských autorov, aby sme ich motivovali čítať aj knihy aj od slovenských autorov.

ZÁVER

Škola by mala byť miestom, kde sa žiaci tešia na niečo nové, kde pracujú v príjemnej atmosfére a kde sa rozvíja tvorivosť všetkých žiakov bez ohľadu na ich schopnosti a zručnosti. Učiteľovou snahou by preto malo byť, aby vyučovanie nebolo pre žiaka nudné a nezaujímavé. Jedným zo spôsobov ako to dosiahnuť je využívať inovatívne metódy v edukačnom procese.

Ponúknuté ukážky z edukačného procesu môžu poslúžiť ako inšpirácia pre začínajúcich alebo samostatných pedagogických zamestnancov v primárnom vzdelávaní. Žiaci druhého a štvrtého ročníka boli pri jednotlivých aktivitách sústreďení a pri práci v skupine si vzájomne pomáhali a spolupracovali.

Je len na učiteľovi, aby našiel tie správne prostriedky, resp. metódy, aby dosiahol požadovaný cieľ. Inovatívne metódy sú tým správnym rozhodnutím pre učiteľa a zároveň formou ako žiaka nenásilne zapojiť do činnosti a učiť ho spôsobom, ktorý ho baví.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. PETLÁK, E. 2004. Všeobecná didaktika. 2.vyd. Iris, Bratislava. 2004. ISBN 80-89018-64-5.
2. PRŮCHA, J. 1995. Pedagogický slovník. Portál, Praha. 1995. ISBN 80-71780-29-4
3. PRŮCHA, J. 2001. Alternatívni školy a inovace ve vzdelávání. Portál, Praha. 2001. ISBN 80-71785-84-9
4. ŠÁNDOROVÁ, E. 2013. Metódy a formy práce podporujúce kritické myslenie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. 1. vyd. Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava. ISBN 978-80-8052-559-0

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Vyučovacia jednotka č. 1

Príloha 2 Vyučovacia jednotka č. 2

Príloha 3 Vyučovacia jednotka č. 3

Príloha 4 Vyučovacia jednotka č. 4

Príloha 5 Vyučovacia jednotka č. 5

Príloha 1 Vyučovacia jednotka č. 1

1. T-schéma: Je potrebné ochraňovať zvieratá?

áno	nie

2. Oprav poprehadzované znamienka a správne prečítaj.

Vták vzlietol na strom! Kto mu to urobil. Deti sa pozerali na vtáčika! Nechaj ho na pokoji?
Aký je to vtáčik. Prestaňte? Vyzerala tá vrana takto!

3. Správne zorad' slová, utvor vetu a doplň znamienko.

- a) píšem Rada perom atramentovým (.)
- b) sa okien Nenakláňajte z (!)
- c) dnes ihrisko na Prídeš (?)
- d) kúpania Zákaz (!)
- e) rada matematiku Máš (?)
- f) by som vysvedčenie dobré mať Chcela (.)

Príloha 2 Vyučovacia jednotka č. 2

1. Slovesá išli na výlet a nedokázali sa vrátiť späť do svojej vety. Vráť ich na správne miesto a napíš.

Lúbiť sa na môj hlas. A nič ju **má**. Počúvaj, čo Ti teraz **žila**. Pri nej **nevyruší** týždeň sedem nedelí. Má času **ozvi sa** nás. Aby mi dlho **rozpoviem**.

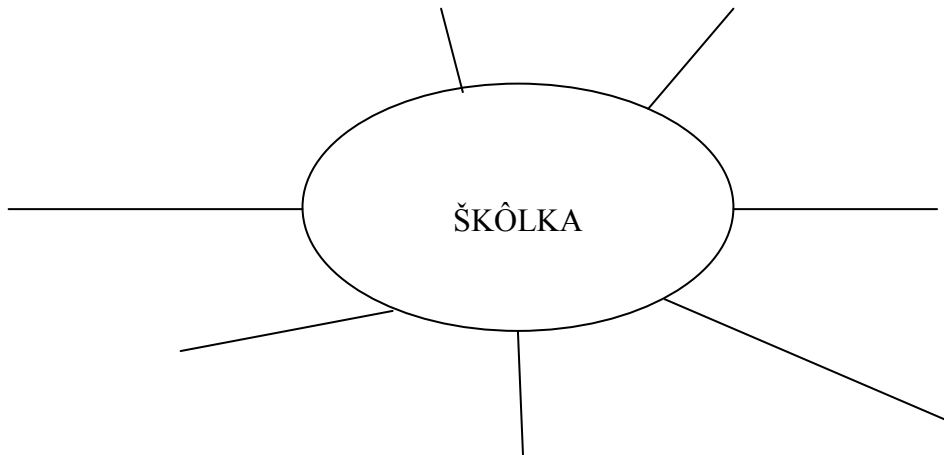
2. Cinquain na slovo modlitba.

modlitba

3. Tvorivé čítanie a písanie – žiaci dopisujú slová do rámečkov. Slová nesmú byť tie isté.

Matička <input type="text"/>	<input type="text"/> je vlúdna
Ty <input type="text"/> dvakrát milá!	Má <input type="text"/> v duši.
Počúvaj, čo Ti teraz <input type="text"/>	<input type="text"/> sa o nás nedelí
Nechaj nám <input type="text"/>	má času <input type="text"/>
aby <input type="text"/>	a nič ju <input type="text"/>
<input type="text"/> pre mňa, času koľko chcem.	Pri nej má týždeň <input type="text"/>

1. Zhlukovanie

2. Prirad' k podstatným menám predložky s/so, z/zo.

___ stromu ___ sestrou ___ klobúkom ___ očí ___ lampou
___ piesňou ___ tašky ___ školy ___ bratom ___ stolom
___ pera ___ zlatom ___ skriňou ___ perom ___ kuchyne

3. T-schéma: Z čoho mám najväčší strach a z čoho najväčšiu radosť.

z čoho mám najväčšiu radosť	z čoho mám najväčší strach

4. Predložkový príbeh

Vymysli príbeh podľa obrázkov. Použi slovesá v zátvorkách a správnu predložku

Kto? Čo? (rozbil)

Koho? Čo? (uteká) do, za, bez, u, od, okrem, z(zo)

Komu? Čomu? (patrí) k (ku), proti, voči

Koho? Čo? (bije) cez, nad, za, po, pred, pre, medzi, pod, v, o

Kom? Čom? (hovorí) v,o,pri,na,po

Kým? Čím? (odchádza) za, s (so), medzi, pod, pred, nad

5. Vysvetlite, čo tým myslíme, keď obrazne povieme:

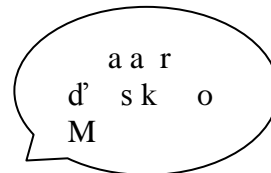
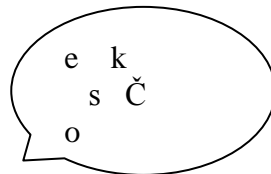
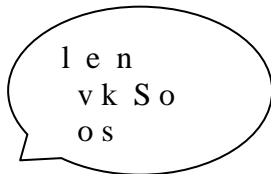
- Čo si spadol z višne?
- Reve, akoby ho z kože drali.
- Odišiel s dlhým nosom.
- Od radosti išiel vyskočiť z kože.
- Zíde z očí, zíde z mysle.
- Čo z peknej misy, keď je prázdna?
- Ako sa do hory volá, tak sa z hory ozýva.

Príloha 4 Vyučovacia jednotka č. 4

1. K veľkým začiatočným písmenám dopíšete vlastné mená slovenských miest a riek, ktoré poznáte.

S -
L -
O -
V -
E -
N -
S -
K -
O -

2. Pospájaj písmená v bublinkách a napíš názvy štátov.

.....

3. Ako sa volá krajina:

pod Tatrami -
vychádzajúceho slnka -
tulipánov a veterných mlynov -
galského kohúta -
javorového listu -
tisícich jazier -
býčích zápasov -
protinožcov/kengúr -

4. K týmto slovám, ktoré ich môžu mať, doplň vlastné podstatné meno.

pohár.....	mesto
sestra	pohorie
cukrár	rieka
dedina	pes
ulica	skriňa

5. Rozdeľ vlastné podstatné mená do skupín, resp. správnych riadkov.

Anna, Prešov, Ipel', Dunčo, Peter, Marián, Zvolen, Chorvátsko, Šrobárova, Poprad, Líza, Mierová, Poľsko, Váh, Pejko, Rázusová, Torysa.

názvy štátov _____

názvy miest a obcí _____

názvy riek a potokov _____

názvy ulíc _____

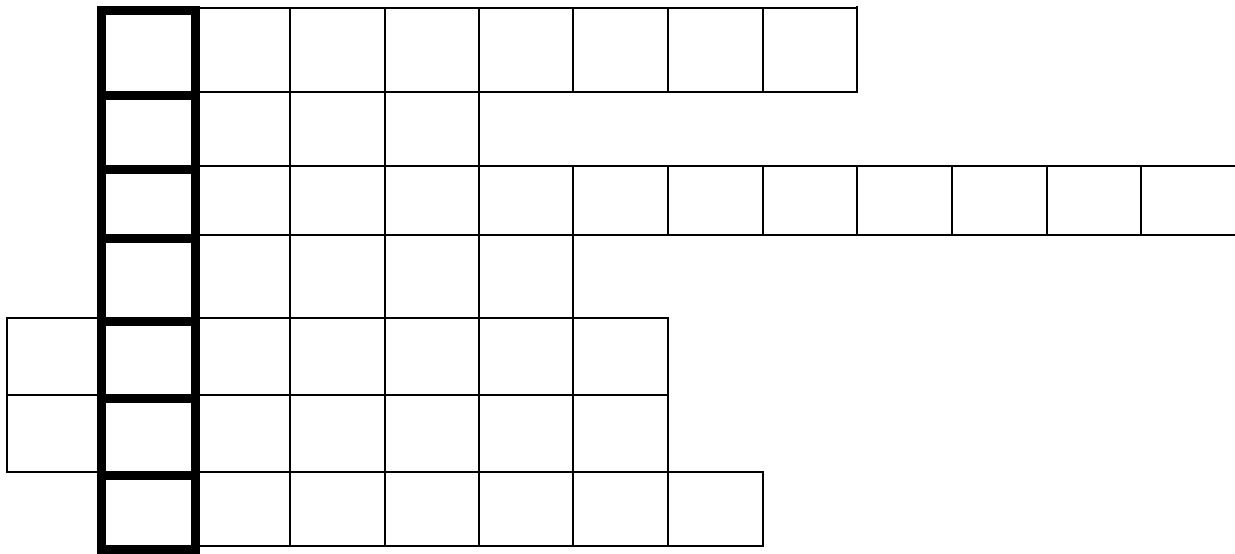
mená osôb _____

mená zvierat _____

8. Doplňte začiatkové písmená do slov.

Na ___lovensku je veľa krásnych miest. ___ratislava, ___ošice, ___ilina, ___rešov,
patria medzi najväčšie mestá na ___lovensku. Môžeme byť hrdí na to, že máme
___ysoké ___atry. Cez ___lovensko preteká veľa riek. ___áh tečie cez ___iptovský
___ikuláš. Po ceste priberá vodu rieky ___rava.

1. Tajnička

1. Na aký pád sa pýtame otázkou Koho? čo?
2. poznáme mužský vzor : hrdina, dub, stroj a
3. Na aký pád sa pýtame otázkou S kým? S čím?
4. Pád, na ktorý sa pýtame: O kom? O čom?
5. Podstatné mená delíme na všeobecné a
6. Na aký pád sa pýtame otázkou Kto? Čo?
7. Okrem ženského a mužského rodu, máme aj rod

2. Hra so slovami

V osemsmierovke hľadaj mená postáv z gréckych báji.

Achilles	Narcis
Ariadna	Odysseus
Herkules	Oidipus
Ikaros	Prometeus
Medea	Xantipa
Medúza	Xena
Midas	

A	P	I	T	N	A	X	E	N	A	A	E	L
H	E	R	K	U	L	E	S	O	Z	J	U	K
A	M	E	D	E	A	O	A	Ú	N	O	R	A
N	P	A	S	U	P	I	D	I	O	L	Ó	N
D	I	M	T	O	R	E	I	Y	H	E	P	A
A	F	Y	S	N	M	T	M	O	S	K	A	R
I	P	R	O	M	E	T	E	U	S	E	L	C
R	A	B	P	I	A	K	L	E	N	C	U	I
A	CH	I	L	L	E	S	I	K	A	R	O	S

3. Slovesá išli na výlet a nedokázali sa vrátiť späť do svojej vety. Vráť ich na správne miesto a napíš.

Kuchár **stavia** obed. Žiak **krmi** úlohu. Kôň **maluje** voz. Murár **tahá** dom. Kristína **varí** obrázok. Matej **píše** škrečka.

4. Zakrúžkuj vlastnosti gréckych bojovníkov.

udatný	plakal	krásny	žehlil	hrdina	t'arbavý
smelý	chlapec	zbabelý	lenivý	hrdinský	muž
ujo	smial sa	bojoval	upratoval	nebojácny	

- a) Červenou vyfarbi všetky podstatné mená
- b) Zelenou všetky prídavné mená
- c) Modrou všetky slovesá